

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 94 19, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Številka: 542-08/15-18/

Datum: 7. 4. 2016

Na podlagi 42., 130., 131. in 133. člena Poslovnika Državnega zbora je Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matično delovno telo pripravil naslednje

POROČILO

k Predlogu Zakona o partnerski zvezi (ZPZ), druga obravnava, EPA 967-VII.

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je na 21. redni seji 5. 4. 2016 obravnaval Predlog Zakona o partnerski zvezi, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložil poslanec Jani Möderndorfer.

Zakonodajno-pravna služba (ZPS) je predloženi zakon proučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo in pravnim sistemom ter z zakonodajno-tehničnega vidika in dala pripombe k 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 10. členu.

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je v svojem mnenju Predlog zakona podprla. Med drugim je ocenila, da je po večkratnih poskusih urejanja pravic iz naslova partnerske zveze istospolno usmerjenih oseb v preteklih letih skrajni čas, da se uredi vsaj minimum pravic, ki bi jih morali kot sodobna demokratična družba urediti že zdavnaj. Komisija Predlog zakona vidi zgolj kot začetno, a nujno izhodišče za dokončno in celovito ureditev vseh pravic iz naslova partnerske zveze in neskljenjene partnerske zveze, torej tudi vseh tistih elementov družinskih razmerij, ki so v aktualnem predlogu zakona izpuščeni.

Odbor je bil predhodno seznanjen še z:

- Mnenjem Vlade Republike Slovenije z dne 10. 3. 2016.
- Predlogom za javno predstavitev mnenj s strani Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke z dne 1. 4. 2016.
- Mnenjem Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije

V poslovniškem roku ni bilo vloženih amandmajev.

* * *

Pri delu Odbora je sodelovala državna sekretarka na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Martina Vuk, varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer, predsednik Odbora za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin –

Odbora 2014 Aleš Primc, Zagovornik načela enakosti Boštjan Vernik Šetinc, predstavnik Ministrstva za notranje zadeve Andrej Špenga, predstavnik društva Legibitra Miha Lobnik in predstavnica Zakonodajno-pravne službe Nataša Voršič.

Predlagatelj zakona poslanec **Jani Möderndorfer** je uvodoma povedal, da istospolni partnerji že od leta 2009, ko je bila prva odločba Ustavnega sodišča, ki je opozarjala na samo diskriminacijo oziroma leta 2012, ko je bil referendum o družinskem zakoniku in od leta 2015 ko je bil referendum o noveli Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR) čakajo na ureditev enakopravnosti na tistih področjih, ki so ključnega pomena za njihovo normalno življenje in to predvsem na ekonomsko socialnem področju. Predlagani zakon ne ureja vprašanja istospolnih partnerjev kot bi si želeli, vendar je v tem trenutku za Slovenijo bistveno, da se kljub izidu referendumu naredi korak naprej.

V sedANJI pravni ureditvi ureja pravni položaj istospolnih partnerskih skupnosti Zakon o registraciji istospolne zakonske skupnosti, ki opredeljuje registrirano partnersko skupnost kot s tem zakonom urejeno skupnost dveh žensk ali dveh moških, ki jo pred pristojnim organom registrirata na način določen s tem zakonom. Ta zakon poleg registracije istospolne partnerske skupnosti, partnerjema te skupnosti priznava tudi določene pravice in obveznosti, predvsem na premoženjsko pravnem področju, ne pa na ostalih pravicah. Novi zakon o partnerski zvezi predstavlja svojevrsten prelom v primerjavi z obstoječim veljavnim zakonom, saj se po njegovi oceni registracija preveč navezuje na druge pravne postopke, kot je na primer registracijo motornega vozila. Po veljavnem zakonu postopek registracije ni določen slovesno, pač pa bodoča partnerja pred uradno osebo upravne enote podata po ustnem soglasju pisno izjavo, da želita registrirati partnersko skupnost. Po izraženem soglasju in podpisu izjave se skupnost vpiše v register istospolnih skupnosti, ki ga vodi upravna enota. Partnerska zveza pa se bo za razliko od sedaj veljavne registracije tako kot poroka, sklepala javno in slovesno. Tudi Ustavno sodišče v svoji zadnji odločbi letos presodilo, da je člen Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti, ki določa da se ta postopek lahko opravi izključno v uradnih prostorih upravne enote, v neskladju z ustavnim načelom enakosti. Raznospolni pari imajo namreč po Zakonu o zakonski zvezi možnost, da zakonsko zvezo sklenejo tudi drugje.

Veljavni zakon pa ni primeren za urejanje položaja istospolnih partnerjev tudi zaradi preostalih odločitev Ustavnega sodišča, ki je kar v dveh prejšnjih odločbah ugotovilo, da so istospolni pari v neenakopravnem položaju z ostalimi, kar je v nasprotju z Ustavo. Poleg tega, so tudi nevladne organizacije s področja človekovih pravic v študiji o pravnem položaju istospolnih partnerstev in starševstva v Sloveniji ugotovile, da je kar okoli sedemdeset zakonov diskriminatornih do istospolnih parov. Parcialno urejanje posamezno socialno ekonomskih pravic v področnih zakonih ob hkratnem obstoju Zakona o registraciji istospolnih partnerskih skupnosti se ne zdi smiselno, saj se večina omenjenih neenakopravnosti lahko odpravi z enim zakonom, kot je Zakon o partnerski zvezi. Kar se tiče definicije pa partnerska zveza bolje kot skupnost opredeljuje prvenstvene razloge, ki botrujejo odločitvi dveh posameznikov ali posameznic, da skleneta zvezo.

V nadaljevanju je predstavil glavne rešitve Predloga zakona, ki bo razširil pravice istospolnih z vsemi osnovnimi socialnimi, ekonomskimi in zakonskimi pravicami, ki do sedaj niso bile zagotovljene. Partnerska zveza je po novem določena kot življenjska zveza dveh oseb istega spola, moških ali žensk. Predlog zakona življenjsko zvezo dveh oseb istega spola v vseh elementih izenačuje z življenjsko zvezo ženske in moškega. Partnerska zveza ima na vseh pravnih področjih enake pravne posledice, kot jih ima zakonska zveza, vendar pa ta ureditev ne posega v zakon, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja in sicer v definicijo zakonske zveze ter področje posvojitve, pa tudi ne v predpise, ki urejajo postopke oploditve z biomedicinsko

pomočjo. Predlog zakona priznava pravne posledice tudi nesklenjeni partnerski zvezi dveh oseb istega spola. S takšno pravno ureditvijo se sledi odločitvam Ustavnega sodišča, da gre pri življenjski skupnosti dveh oseb istega spola za enake pravne in dejanske podlage same skupnosti, kot to velja za zakonsko zvezo.

Pojasnil je, da so človekove pravice ustavna kategorija, o kateri se naj ne bi določalo in odločalo na referendumu. Človekove pravice namreč ne pripadajo večini ali manjšini, pripadajo vsem, ne glede na njihove osebne okoliščine. Zato je po njegovo prav, da po referendumu politika ponovno odloča o tem, da je pravica do izbire partnerja svobodna in ali se posamezniki lahko sami odločajo s kom bodo ustvarili partnersko zvezo. Prav tako je menil, da ne gre zanikati rezultata referenduma, zato Zakon o partnerski zvezi predstavlja politično odločitev predlagateljev zakona, da po referendumu ne bo predlagal zakona, ki bi bil vsebinsko v nasprotju z odločitvijo volivcev oziroma ignoriral voljo volivcev in volivk, tako, da bi takoj ponovno obravnaval in sprejel popolnoma enake rešitve kot jih je vsebovala omenjena zavržena novela. To pomeni da s tem zakonom ne bodo širili ali spreminjali definicije zakonske zveze, kot življenjske skupnosti med možem in ženo oziroma odpravili spol, da bo izključil pravice do skupne posvojitve otrok in do postopkov oploditve z biomedicinsko pomočjo. Poroke istospolnih parov nikogar ne ogrožajo in tudi istospolni pari si želijo samo enake pravice kot jih imamo ostali.

Državna sekretarka na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti **Martina Vuk** je predstavila mnenje Vlade in povedala, da je tudi Vlada glede Predloga zakona svoje mnenje posredovala Državnemu zboru. V njem ne nasprotuje sprejemu Predloga zakona. Gre za vsebinsko enak predlog kot je bil predlog zakona o partnerski skupnosti, o katerem je bila že opravljena javna razprava. Pomemben cilj predloženega zakona je nova pravna ureditev istospolnih življenjskih skupnosti v smislu izenačitve pravnih posledic med partnerjema, ne glede na to, ali imata sklenjeno ali nesklenjeno partnersko zvezo in da so v tej ureditvi zajete vse tri odločbe Ustavnega sodišča. Pomembno a je tudi to, da se s Predlogom zakona ne posega v obstoječo ureditev glede posvojitve in v ureditev oploditve z biomedicinsko pomočjo. Vlada je predlagala tudi nekatere dopolnitve Predloga zakona, kar je s predlaganimi amandmaji odbora tudi urejeno.

Predstavnica **Zakonodajno-pravne službe** je predstavila njihovo mnenje in povedala, da je ZPS v svojem mnenju opozorila na tri odločbe Ustavnega sodišča in ocenila, da Predlog zakona predstavlja možen način odprave ugotovljenih protiustavnosti. Ob tem pa je poudarila, da se Predlog zakona nanaša na odpravo protiustavnosti, hkrati pa predstavlja predlog za novo ureditev določenega pravnega področja. Gre za zahtevno materijo, zaradi česar mora biti obravnava takega zakona strokovna in premišljena. Opozorila je tudi na vsebino posameznih členov in sicer na jasnost in določnost pravnih norm, še posebej če gre za temeljne določbe zakona, na povezanost z drugimi pravnimi ureditvami, s področjem matičnega registra in osebnimi stanji, na ureditev pravnih učinkov neskljenjene partnerske zveze in na več pomembnih pravnih vprašanj v prihodnji ureditvi. Izpostavila je pripombo k 3. členu in pa pripombo ki se nanaša na ureditev matičnega registra in osebnih stanj. Pravne posledice neskljenjene partnerske zveze – koncept Predloga zakona je, da določa temeljno pravilo o izenačenju neskljenjene partnerske zveze z zunajzakonsko skupnostjo, hkrati pa določa tudi izjeme. Ob takšnem konceptu pa v pravnem redu ni potrebno niti dopustno urejati pravnih posledic v področnih zakonih. V zvezi s povezanostjo z drugimi pravnimi ureditvami, torej s področjem matičnega registra in drugimi povezanimi pravnimi ureditvami, pa je opozorila na temeljni pristop, torej na sistemsko urejanje. Pojasnila je, da je cilj, ki ga je treba vedno zasledovati, konsistentnost pravnega reda, saj se le na tak način zagotavlja skladnost pravne ureditve in načelo pravne države.

Glede posebnega pravnega vprašanja naslovljenega na ZPS »Ali je mogoče sprejemati Predlog zakona glede na razglasitev odločitve na referendumu«, torej kakšen je učinek 25. člena Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (ZRLI), ki določa, da Državi zbor eno leto po razglasitvi odločitve na referendumu, ne sme sprejeti zakona, ki bi bil vsebinsko v nasprotju z odločitvijo volivcev je pojasnila, da je njihovo mnenje jasno. S spremembo Ustave je bila črtana določba prvega odstavka 90. člena, ki je določala, da je Državni zbor vezan na izid referenduma iz razlogov, ki so pojasnjeni v ustavodajnem gradivu. Hkrati je Ustava v drugem odstavku drugega razdelka določila, da se do uskladitve z ustavnim zakonom, ZRLI uporablja smiselno. V zvezi s 25. členim ZRLI, ki se do uskladitve z Ustavo uporablja smiselno, pa hkrati opozarjajo tudi na obstoječo ustavno sodno judikaturu. Že pred spremembo Ustave je namreč Ustavno sodišče opredelilo razmerje med odločitvijo na referendumu in omejitvijo iz 25. člena ZRLI zlasti v primerih, ko gre za zakone, ki so povezani z izvrševanjem odločitev Ustavnega sodišča in zavzelo stališče, da lahko Državni zbor v primeru zavrnitve zakona na referendumu, že v obdobju enega leta od razglasitve izida referenduma, opravi uskladitve z odločbami Ustavnega sodišča. Hkrati pa je sprejelo tudi stališče, da je možno sprejeti tudi odločitve, ki so na določenem področju potrebne zaradi varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Glede na navedeno so zavzeli stališče, da odločitev na referendumu o noveli Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih nima neposrednega pravnega učinka po 25. členu ZRLI na odločanje o Predlogu zakona o partnerski zvezi.

Razprava članov in članic ter drugih vabljenih je potekala o vsebini predloženega zakona. Najprej je svoje stališče predstavila varuhinja človekovih pravic **Vlasta Nussdorfer**, ki je povedala, da varuh Predlog zakona podpira, saj si je v vseh letih in tudi letnih poročilih prizadeval za izenačitev pravic v skupnosti ali zvezi dveh istospolnih, saj je podana diskriminacija spolnih manjšin. Menijo tudi, da ne bi smel biti polemichen glede na to, da v njem ni omenjenih posvojitvev, oploditev z biomedicinsko pomočjo in poimenovanja zakonska zveza. Predlog kaže tudi na potrebno zrelost družbe, če ne bi bil predložen v proceduro, bi varuh vložil zahteve za oceno ustavnosti posameznih zakonov. Menila je, da so človekove pravice last vseh in tu ne sme biti izjeme, zato tudi podpira ta Predlog zakona.

Zagovornik načela enakosti **Boštjan Vernik Šetinc** je med drugim opozoril, da trenutno stanje na tem področju pomeni segregacijo spolnih manjšin v družinskem pravu, ki ima tudi radialne učinke v vse druge pravne sfere. Nesporno je, da je več kot sedemdeset zakonov, ki vsebujejo na stotine situacij za katere ne moremo niti ugotoviti zakaj obstoječe razlikovanje sploh obstaja.

Predsednik Odbora za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin – Odbora 2014 **Aleš Primc** je med drugim povedal, da zaradi 25. člena ZRLI, Predlog zakona o partnerski zvezi ne more biti sprejet. Menil je, da so v Koaliciji za otroke gre ves čas opozarjali, da se pravice istospolno usmerjenih uredijo enako kot za vse ostale, le v tistem delu ne, ki ureja otroke. Tudi sam je zaradi tega v proceduro v Državni zbor predložil Predlog zakona, ki je vsebinsko skoraj identičen obravnavanemu. Menil je še, da so istospolni partnerji v nekaterih primerih depriviligirani, da so obrazložitve v obravnavanem Predlogu zakona zavajajoče in da je slednji v nasprotju z Deklaracijo o normativni dejavnosti.

Predlog zakona je pozdravil tudi **Miha Lobnik** iz društva Legibitra, ki je njegov sprejem označil za prvi korak pri odpravljanju neenakopravnosti in ga razume kot nekaj, kar je v tem trenutku realno.

V razpravi članic in članov Odbora v kateri je večina pozdravila sprejem zakona, je bilo izpostavljeno, da se bo s sprejetjem Predloga zakona odpravilo določene protiustavnosti, ki se dogajajo nekaterim osebam, s tem pa se krepi tudi institut pravne

države. Menili so, da si je potrebno prizadevati za popolno izenačitev in odpraviti diskriminacijo, ki se dogaja na tem področju. S predlagano ureditvijo gre za izenačitev pravnih posledic samo v razmerju med partnerjema, in sicer le kadar zakon daje kakšno pravico ali predpisuje določeno obveznost iz naslova pravice drugega zakonca ali jo uveljavljata oba izključno iz naslova obstoja zakonske zveze kot pravnega razmerja v delu, ki učinkuje med zakoncema. Predlog zakona pa ne ureja družinska razmerja oziroma razmerja do tretjih oseb.

Odbor je na podlagi osmega odstavka 131. člena Poslovnika Državnega zbora oblikoval in sprejel

a m a n d m a j e :

K 2. členu

Tretji odstavek 2. člena se spremeni tako, da se glasi:

»3) Partnerja partnerske zveze ne moreta skupaj posvojiti otroka. Partnerja partnerske zveze nista upravičena do postopkov oploditve z biomedicinsko pomočjo.«

Obrazložitev:

Sprememba tretjega odstavka sledi pripombam zakonodajno-pravne službe glede določnejšega oblikovanja izjeme od celotnega pravila iz drugega odstavka tega člena.

Izjema, ki jo določa drugi odstavek tega člena in s tem povezani spremenjeni tretji odstavek, sledi rezultatu referendumu, na katerem je večina volivcev/k odločila, da novela zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih ne bo stopila v veljavo. Predlagane rešitve predstavljajo politično odločitev zakonodajalca, da po referendumu ne bo sprejel zakona, ki bi bil vsebinsko v nasprotju z odločitvijo volivcev oziroma ignoriral voljo volivcev/k tako, da bi takoj ponovno obravnaval in sprejel popolnoma enake rešitve kot jih je vsebovala omenjena zavržena novela. Kar pomeni, da s tem zakonom ne bo širil oz. spreminjal definicije zakonske zveze kot življenjske skupnosti med mošcem in ženo (prvi odstavek tega člena), in bo izključil bo pravico do skupne posvojitve otrok in do postopkov OBMP (tretji odstavek). Slednje so kot temeljne argumente PROTI navajali nasprotniki novele oz. pobudniki referendumu.

K 3. členu

V prvem odstavku 3. člena se besedi »partnerska skupnost« v različnih sklonih nadomestita z besedama »partnerska zveza« v ustreznem sklonu.

V drugem odstavku se drugi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Nesklenjena partnerska zveza ima enake pravne posledice kot zunajzakonska skupnost tudi na tistih pravnih področjih, na katerih ima pravne posledice zunajzakonska skupnost, razen če ta zakon določa drugače.«

V tretjem odstavku se besedilo »iz prejšnjega odstavka« nadomesti z besedilom »iz prvega odstavka tega člena«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Partnerja neskljenjene partnerske zveze ne moreta skupaj posvojiti otroka. Partnerja neskljenjene partnerske zveze nista upravičena do postopkov oploditve z biomedicinsko pomočjo.«

Obrazložitev:

Gre za uskladitev terminologije, uporabljene v tem zakonu.

Sprememba drugega odstavka sledi pripombam zakonodajno-pravne službe glede pravnih posledic neskljenjene partnerske zveze. V zvezi s tem velja opozoriti, kar iz obrazložitve zakona ne izhaja dovolj jasno, da ta zakon tako glede partnerske zveze kot neskljenjene partnerska zveze predstavlja ti. popoln zakon, ki v zakonski materiji določa tako temeljna pravila kot tudi izjeme. Kar pomeni, da se ta materija ne ureja v področnih zakonih oz. ni potrebno niti dopustno urejati pravnih posledic v področnih zakonih kot to počne npr. novela zakona o prekrških ali pa dedovanju, ki se trenutno hkrati s tem zakonom nahaja v zakonodajnem postopku oz. obravnavi.

V tretjem odstavku se popravlja napačno sklicevanje. Pravilno je sklicevanje na prvi odstavek tega člena.

Sprememba četrtega odstavka zaradi enakih pravnih posledic, ki jih ima neskljenjena partnerska zveza v odnosu do partnerske zveze, sledi logiki oblikovanja izjeme v tretjem odstavku 2. člena tega zakona. Razlogi za izjemo so enaki kot v 2. členu.

K 4. členu

V četrtem odstavku 4. člena se za besedama »zakonska zveza« doda vejica in besedilo »registrirana istospolna partnerska skupnost«, za besedilom »ne preneha« pa besedilo »ali ni razveljavljena«.

Obrazložitev:

Sprememba četrtega odstavka sledi pripombam zakonodajno-pravne službe državnega zbora.

8. člen tega zakona določa, da se registrirana istospolna partnerska skupnost preoblikuje v partnersko zvezo šest mesecev po začetku uporabe zakona, v vmesnem obdobju pa je torej možno, da bi želel skleniti partnersko zvezo tudi posameznik, ki je še v registrirani istospolni partnerski skupnosti. Zato je treba obstoj istospolne partnerske skupnosti določiti kot negativen pogoj pri sklenitvi nove partnerske zveze

Poleg tega zakonodajno-pravna služba opozarja, da Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, na katerega se ta predlog navezuje, ureja tudi institut neveljavnosti oz. razveze zakonske zveze, čemur je treba prilagoditi tudi določbo četrtega odstavka.

K 5. členu

Člen se črta.

Obrazložitev:

Besedilo amandmaja sledi pripombam zakonodajno-pravne službe državnega zbora. Po mnenju zakonodajno-pravne službe se v zakonu zaradi načela legalitete ni potrebno sklicevati tudi na smiselno uporabo podzakonskih aktov.

K 6. členu

Člen se črta.

Obrazložitev:

Besedilo amandmaja deloma sledi pripombam zakonodajno-pravne službe državnega. Predlagatelj se strinja s pripombo zakonodajno pravne službe, da besedilo določb 6. in 7. člena ne sodi v materialni del zakona. Iz tega logično sledi, da jih je treba umestiti med prehodne določbe.

K 7. členu

Člen se črta.

Obrazložitev:

Besedilo amandmaja deloma sledi pripombam zakonodajno-pravne službe državnega. Predlagatelj se strinja s pripombo zakonodajno pravne službe, da besedilo določb 6. in 7. člena ne sodi v materialni del zakona. Iz tega logično sledi, da jih je treba umestiti med prehodne določbe.

K 8. členu

V 8. členu se besedilo »(Uradni list RS, št. 65/05 in 55/09 – odločba US)« nadomesti z besedilom »(Uradni list RS, št. 65/05, 55/09 – odl. US in 18/16 – odl. US)«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»2) Registrirana istospolna partnerska skupnost se s tem zakonom šest mesecev po dnevu začetka uporabe tega zakona preoblikuje v partnersko zvezo, če partnerja ne podata izjave iz tretjega ali četrtega odstavka tega člena in če so izpolnjeni pogoji za nastanek partnerske zveze kot jih določa ta zakon. Upravne enote v petnajstih dneh po dnevu začetka uporabe tega zakona obvestijo partnerja registrirane istospolne partnerske skupnosti o preoblikovanju registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo po tem zakonu, o možnosti izjave iz tretjega ali četrtega odstavka tega člena, o roku za podajo te izjave in o pravnih posledicah podane izjave. Za obvestitev partnerjev registrirane istospolne partnerske skupnosti iz prejšnjega stavka se uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, o osebem vročanju.«

V tretjem odstavku se besedilo »v šestih mesecih od dneva začetka uporabe tega zakona« nadomesti z besedilom »do dneva pred potekom šestih mesecev po dnevu začetka uporabe tega zakona«.

V četrtem odstavku se besedilo »v šestih mesecih od dneva začetka uporabe tega zakona« nadomesti z besedilom »do dneva pred potekom šestih mesecev po dnevu začetka uporabe tega zakona«..

V petem odstavku se pred besedo »uporabljajo« doda beseda »smiselno«.

V šestem odstavku se besedilo »prejšnjega odstavka« nadomesti z besedilom »prvega odstavka tega člena«.

Za šestim odstavkom se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Postopki prenehanja registrirane istospolne partnerske skupnosti in spori o razveljavitvi registracije istospolne partnerske skupnosti, ki so bili začeti pred začetkom uporabe tega zakona, se dokončajo po določbah Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05, 55/09 – odl. US in 18/16 – odl. US). Če pride do pravnomočne odločitve o obstoju registrirane istospolne partnerske skupnosti po začetku uporabe tega zakona, začne teči rok iz prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena z dnem pravnomočne odločitve, za preoblikovanje v partnersko zvezo pa se uporabljajo določbe tega člena.«.

V dosedanjem sedmem odstavku, ki postane osmi odstavek, se na koncu besedila dodata besedi »oziroma vpisana«.

Obrazložitev:

Besedilo amandmaja sledi pripombam zakonodajno-pravne službe državnega zbora in vlade.

V drugem odstavku se predlaga daljši rok, ki zavezuje upravne enote k obveščanju partnerjev registriranih istospolnih partnerskih skupnosti, glede na to, da so nekateri partnerji težje dosegljivi (npr. prebivajo v tujini). Za nepreoblikovanje registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo zadošča že izjava enega od partnerjev, zato se v četrtem odstavku črta beseda »njune«. V petem odstavku se napotuje na smiselno uporabo določb Zakona o osebnem imenu, saj veljavni zakon vsebuje le določbe o spremembi priimka, ki se nanašajo na zakonsko zvezo. V novem sedmem odstavku se dodaja prehodna določba, ki ureja postopke prenehanja registriranih istospolnih partnerskih skupnosti, ki so bili začeti že pred začetkom uporabe tega zakona. V novem osmem odstavku se določa tudi krajevno pristojnost upravne enote za vodenje postopka preoblikovanja registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo, pri kateri je bila istospolna partnerska skupnost vpisana (za primere skupnosti, sklenjene v tujini).

Drugi odstavek skladno s pripombami zakonodajno-pravne službe natančneje določa rok za *ex lege* preoblikovanje registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo in preoblikovanje na podlagi izjave volje. Poleg tega podrobneje določa vsebino obvestila, ki so ga upravne enote v zvezi z navedenimi možnostmi dolžne posredovati partnerjem registrirane istospolne partnerske skupnosti. Zaradi pravnih posledic, ki jih bo imel ta zakon za registrirane istospolne partnerske skupnosti, še posebej v primeru pasivnosti partnerjev, je prav, da se poskrbi za osebno vročanje obvestil, ki so jih upravne enote dolžne posredovati partnerjem registrirane istospolne partnerske skupnosti.

V tretjem in četrtem odstavku se določa iztek rokov za posredovanje izjave volje in sicer en dan pred *ex lege* preoblikovanjem registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo.

V šestem odstavku se odpravlja napaka glede sklicevanja na rok.

Z novim sedmim odstavkom se na podlagi pripombe zakonodajno-pravne službe določa postopek, po katerem se končajo postopki prenehanja istospolnih partnerskih skupnosti, ki so v teku pred začetkom uporabe zakona, in uporaba tega člena za

primere, ko pride do pravnomočne odločitve o obstoju te skupnosti po začetku uporabe tega zakona.

Za novi 8.a člen

Za 8. členom se doda novi 8.a člen, ki se glasi:

»8.a člen

1) Z dnem uveljavitve tega zakona se do uskladitve zakona, ki ureja matični register, podatki o sklenitvi, neveljavnosti in prenehanju partnerske zveze vpisujejo v matični register v skladu z določbami zakona, ki ureja matični register, in tega zakona.

(2) Za vpis podatkov iz prejšnjega odstavka v matični register se smiselno uporabljajo določbe o vpisu sklenitve, neveljavnosti in prenehanja zakonske zveze, kot jih določa zakon, ki ureja matični register.

(3) Za vpis partnerske zveze, sklenjene v tujini, v matični register se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja matični register, ki se nanašajo na vpis matičnih dejstev, nastalih v tujini. Partnerska zveza, sklenjena v tujini, se vpiše v matični register, če ima takšna zveza v državi sklenitve enake pravne posledice, kot jih ima zakonska zveza med moškim in žensko v Republiki Sloveniji in če so izpolnjeni pogoji iz drugega, tretjega in četrtega odstavka 4. člena tega zakona.

(4) Do ureditve v področnih zakonih imajo uporabniki, ki imajo zakonsko podlago za pridobivanje podatka o zakonski zvezi ali registrirani istospolni partnerski skupnosti, pravico iz centralnega registra prebivalstva in matičnega registra pridobiti tudi podatke o sklenitvi, neveljavnosti in prenehanju partnerske zveze.«

Obrazložitev:

Predlagatelj določbe 6. in 7. člena kljub temu, da gre za prehodne določbe, le-te spreminja in dopolnjuje na način, da bo s tem predlogom zakonom hkrati urejena tudi popolna pravna podlaga za vpis novih dejstev v matični register in vodenje teh podatkov, s tem pa so povezane tudi določbe zakona o osebnem imenu. Res je, da je matični register baza podatkov, v katero se vpisujejo matična dejstva, predlagatelj pa opozarja, da ima vpis in izpiski ter potrdila, ki se izdajajo na podlagi vpisov v matični register, moč javnih listin, da se na vpis vežejo številne pravice, pa tudi dolžnosti partnerjev in da brez vpisa partnerja partnerske zveze ne moreta uveljavljati nobenih pravnih posledic, do katerih sta upravičena s tem zakonom. Zato bi bil predlog zakona brez teh določb, ki so s tem amandmajem dopolnjene, dejansko neizvršljiv. Predlagatelj ne more čakati ali pa zavezati izvršilno oblast, da na podlagi tega predloga zakona pristopi k potrebnim spremembam zakona o matičnem registru in zakona o osebnem imenu. Predlagatelj se je odločil, da bo upošteval mnenje in pripombe tako vlade in zakonodajno-pravne službe zgolj v smislu, da jih bo ustrezno prilagodil na način, da bodo lahko po sprejetju in začetku uporabe tega zakona partnerske zveze, pa tudi neskljenjene partnerske zveze lahko takoj zaživele z vsemi pravnimi posledicami, ki zhajajo iz njih.

Spremembe se nanašajo na smiselno uporabo določb Zakona o matičnem registru, saj ta v 12. in 13. točki prvega odstavka 4. člena izrecno določa podatke, ki se nanašajo na zakonsko zvezo. V novem tretjem odstavku se dodaja podlaga za vpis življenjske skupnosti dveh žensk ali dveh moških, sklenjene v tujini, v matični register, pri čemer se kot pogoj za vpis dodaja, da ima takšna zveza v državi sklenitve enake pravne

posledice, kot jih ima zakonska zveza med moškim in žensko, hkrati pa morajo biti izpolnjeni tudi pogoji za sklenitev in veljavnost partnerske zveze, če bi se ta sklepala v Republiki Sloveniji. Posredovanje podatkov o zunajzakonski skupnosti ni mogoče, saj se ta podatek v registrih ne vodi. Obstoje take skupnosti (bodisi med osebama različnega ali istega spola) se namreč ugotavlja v vsakem postopku za priznanje pravice posebej. Primere brezplačnega posredovanja podatkov ustrezno urejajo področni zakoni (npr. Zakon o odvetništvu, Zakon o izvršbi in zavarovanju, Zakon o splošnem upravnem postopku), zato ga tukaj ni potrebno in ne primerno urejati posebej.

Za novi 8.b člen

Za 8. členom se doda novi 8.b člen, ki se glasi:

»8.b člen

Z dnem uveljavitve tega zakona se do uskladitve zakona, ki ureja osebno ime, za spremembo priimka partnerjev partnerske zveze ob sklenitvi, razvezi in razveljavitvi partnerske zveze smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja osebno ime.«

Obrazložitev:

Gre za smiselno uporabo določb Zakona o osebnem imenu, saj veljavni zakon vsebuje le določbe o spremembi priimka pri sklenitvi, razvezi in prenehanju zakonske zveze.

K 9. členu

Doda se nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Minister, pristojen za notranje zadeve v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona uskladi Pravilnik o izvrševanju zakona o matičnem registru (Uradni list RS, št. 40/05 in 69/09) z določbami tega zakona.«.

Obrazložitev:

Za uveljavitev oz. uporabo tega zakona so potrebne spremembe in dopolnitve Pravilnika o izvrševanju zakona o matičnem registru zaradi priprave novih izpiskov iz matičnega registra, ki se nanašajo na partnersko zvezo. Določba je povezana z 8.a členom.

K 10. členu

Besedilo 10. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Določbe drugega zakona ali podzakonskega predpisa, ki določajo pravne posledice registrirane istospolne partnerske skupnosti, se šest mesecev po začetku uporabe tega zakona ne uporabljajo več.«

Obrazložitev:

Amandma sledi pripombam zakonodajno-pravne službe. Dotika se vprašanja morebitne pravne praznine glede vprašanj, ki so urejena z navedenimi pravnimi predpisi.

K 11. členu

V 11. členu se beseda »šest« nadomesti z besedo »devet«.

Obrazložitev:

Ker je za uveljavitev oz. uporabo tega zakona potrebna sprememba Pravilnika o izvrševanju Zakona o matičnem registru, na podlagi katere bo treba pripraviti nove izpiske iz matičnega registra, nadgradnja matičnega registra ter registra stalnega prebivalstva in centralnega registra prebivalstva, se podaljšuje rok za začetek uporabe tega zakona.

* * *

Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o členih Predloga zakona in jih sprejel.

Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo Dopolnjenega predloga zakona, v katerega so vključeni sprejeti amandmaji. Dopolnjeni predlog zakona je sestavni del tega poročila.

* * *

Za poročevalca Odbora na seji Državnega zbora je bil določen predsednik Odbora Uroš Prikl.

Danica Polak Gruden
sekretarka

Uroš Prikl
predsednik

DOPOLNJEN PREDLOG ZAKONA

o Zakona o partnerski zvezi (ZPZ).

1. člen
(vsebina zakona)

Ta zakon ureja sklenjeno partnersko zvezo (v nadaljevanju: partnerska zveza), nesklenjeno partnersko zvezo in napotuje na smiselno uporabo določb zakona, ki ureja zakonsko zvezo.

2. člen
(partnerska zveza)

- (1) Partnerska zveza je življenjska skupnost dveh žensk ali dveh moških, katere sklenitev, pravne posledice in prenehanje ureja ta zakon.**
- (2) Taka zveza ima na vseh pravnih področjih enake pravne posledice kot jih ima zakonska zveza, razen če ta zakon določa drugače.**
- (3) Partnerja partnerske zveze ne moreta skupaj posvojiti otroka. Partnerja partnerske zveze nista upravičena do postopkov oploditve z biomedicinsko pomočjo.**

3. člen
(nesklenjena partnerska zveza)

- (1) Nesklenjena partnerska zveza je dalj časa trajajoča življenjska skupnost dveh žensk ali dveh moških, ki nista sklenila partnerske zveze, in ni razlogov, zaradi katerih bi bila partnerska zveza med njima neveljavna.**
- (2) Taka zveza ima v razmerju med njima enake pravne posledice po tem zakonu, kakor če bi sklenila partnersko zvezo. Nesklenjena partnerska zveza ima enake pravne posledice kot zunajzakonska skupnost tudi na tistih pravnih področjih, na katerih ima pravne posledice zunajzakonska skupnost, razen če ta zakon določa drugače.**
- (3) Če je odločitev o pravici ali obveznosti odvisna od vprašanja obstoja življenjske skupnosti iz prvega odstavka tega člena, se o tem vprašanju odloči v postopku za ugotovitev te pravice ali obveznosti. Odločitev o tem vprašanju ima pravni učinek samo v zadevi, v kateri je bilo to vprašanje rešeno.**
- (4) Partnerja nesklenjene partnerske zveze ne moreta skupaj posvojiti otroka. Partnerja nesklenjene partnerske zveze nista upravičena do postopkov oploditve z biomedicinsko pomočjo.**

4. člen
(smiselna uporaba določb o zakonski zvezi)

- (1) Za temelj partnerske zveze in enakopravnost partnerjev ali partneric (v nadaljnjem besedilu: partnerja) partnerske zveze se smiselno uporabljajo**

določbe zakona, ki ureja zakonsko zvezo o temelju zakonske zveze in enakopravnosti zakoncev.

(2) Pogoji za sklenitev in veljavnost partnerske zveze se presojuje smiselno v skladu s pogoji za sklenitev in veljavnost zakonske zveze, kot jih določa zakon, ki ureja zakonsko zvezo.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek je za sklenitev partnerske zveze potrebno, da sta osebi, ki sklepata partnersko zvezo, istega spola.

(4) Ne glede na drugi odstavek tega člena partnerske zveze ne more skleniti oseba, dokler njena prej sklenjena zakonska zveza, registrirana istospolna partnerska skupnost ali partnerska zveza ne preneha ali ni razveljavljena.

(5) Za postopek pred sklenitvijo partnerske zveze se smiselno uporabljajo določbe o postopku pred sklenitvijo zakonske zveze, kot jih določa zakon, ki ureja zakonsko zvezo.

(6) Za sklenitev partnerske zveze se smiselno uporabljajo določbe o sklenitvi zakonske zveze, kot jih določa zakon, ki ureja zakonsko zvezo.

(7) Za neveljavnost partnerske zveze se smiselno uporabljajo določbe o neveljavni zakonski zvezi, kot jih določa zakon, ki ureja zakonsko zvezo.

(8) Za pravice in obveznosti partnerjev partnerske zveze se smiselno uporabljajo določbe o pravicah in obveznostih zakoncev, kot jih določa zakon, ki ureja zakonsko zvezo.

(9) Za premoženjska razmerja med partnerjema partnerske zveze se smiselno uporabljajo določbe o premoženjskih razmerjih med zakonci, kot jih določa zakon, ki ureja zakonsko zvezo.

(10) Za prenehanje partnerske zveze se smiselno uporabljajo določbe o prenehanju zakonske zveze, kot določa zakon, ki ureja zakonsko zvezo.

(11) Za razmerja med razvezanima partnerjema partnerske zveze se smiselno uporabljajo določbe o razmerjih med razvezanima zakoncema, kot določa zakon, ki ureja zakonsko zvezo.

5. člen

(Člen je črtan.)

6. člen

(Člen je črtan.)

7. člen

(Člen je črtan.)

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

8. člen

(prenehanje veljavnosti Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti in preoblikovanje registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo)

(1) Z dnem začetka uporabe tega zakona preneha veljati Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05, 55/09 – odl. US in 18/16 – odl. US), uporablja pa se še šest mesecev po začetku uporabe tega zakona. Od začetka uporabe tega zakona ni mogoče registrirati novih istospolnih partnerskih skupnosti po Zakonu o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05, 55/09 – odl. US in 18/16 – odl. US).

(2) Registrirana istospolna partnerska skupnost se s tem zakonom šest mesecev po dnevu začetka uporabe tega zakona preoblikuje v partnersko zvezo, če partnerja ne podata izjave iz tretjega ali četrtega odstavka tega člena in če so izpolnjeni pogoji za nastanek partnerske zveze kot jih določa ta zakon. Upravne enote v petnajstih dneh po dnevu začetka uporabe tega zakona obvestijo partnerja registrirane istospolne partnerske skupnosti o preoblikovanju registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo po tem zakonu, o možnosti izjave iz tretjega ali četrtega odstavka tega člena, o roku za podajo te izjave in o pravnih posledicah podane izjave. Za obvestitev partnerjev registrirane istospolne partnerske skupnosti iz prejšnjega stavka se uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, o osebem vročanju.

(3) Če partnerja registrirane istospolne partnerske skupnosti do dneva pred potekom šestih mesecev po dnevu začetka uporabe tega zakona pred matičarjem izjavita, da želita preoblikovanja registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo po tem zakonu, se registrirana istospolna partnerska skupnost preoblikuje v partnersko zvezo z dnem njune izjave.

(4) Če partnerja registrirane istospolne partnerske skupnosti ali eden od njiju do dneva pred potekom šestih mesecev po dnevu začetka uporabe tega zakona pred matičarjem izjavita, da ne želita preoblikovanja registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo po tem zakonu, registrirana istospolna partnerska skupnost preneha z dnem njune izjave.

(5) Za spremembo priimka partnerjev partnerske zveze ob preoblikovanju registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja osebno ime. Če se partnerja v postopku preoblikovanja registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo ne izjavita o obliki priimka po preoblikovanju partnerske skupnosti, ohranita priimek, ki ga ima vsak od njiju ob preoblikovanju registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo.

(6) Določbe Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05 in 55/09 – odločba US), ki urejajo pravne posledice prenehanja registrirane istospolne partnerske skupnosti, se uporabljajo glede pravic in obveznosti partnerjev registrirane istospolne partnerske skupnosti po prenehanju registrirane istospolne partnerske skupnosti tudi po preteku roka iz prvega odstavka tega člena.

(7) Postopki prenehanja registrirane istospolne partnerske skupnosti in spori o razveljavitvi registracije istospolne partnerske skupnosti, ki so bili začeti pred začetkom uporabe tega zakona, se dokončajo po določbah Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05, 55/09 – odl. US in 18/16 – odl. US). Če pride do pravnomočne odločitve o obstoju registrirane istospolne partnerske skupnosti po začetku uporabe tega zakona, začne teči rok iz prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena z dnem pravnomočne odločitve, za preoblikovanje v partnersko zvezo pa se uporabljajo določbe tega člena.

(8) Za obvestitev partnerjev registrirane istospolne partnerske skupnosti, za vodenje postopka preoblikovanja registrirane istospolne partnerske skupnosti v partnersko zvezo in vpis preoblikovanja v matični register je krajevno pristojna upravna enota, pri kateri je bila istospolna partnerska skupnost registrirana oziroma vpisana.

8.a člen

1) Z dnem uveljavitve tega zakona se do uskladitve zakona, ki ureja matični register, podatki o sklenitvi, neveljavnosti in prenehanju partnerske zveze vpisujejo v matični register v skladu z določbami zakona, ki ureja matični register, in tega zakona.

(2) Za vpis podatkov iz prejšnjega odstavka v matični register se smiselno uporabljajo določbe o vpisu sklenitve, neveljavnosti in prenehanja zakonske zveze, kot jih določa zakon, ki ureja matični register.

(3) Za vpis partnerske zveze, sklenjene v tujini, v matični register se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja matični register, ki se nanašajo na vpis matičnih dejstev, nastalih v tujini. Partnerska zveza, sklenjena v tujini, se vpiše v matični register, če ima takšna zveza v državi sklenitve enake pravne posledice, kot jih ima zakonska zveza med moškim in žensko v Republiki Sloveniji in če so izpolnjeni pogoji iz drugega, tretjega in četrtega odstavka 4. člena tega zakona.

(4) Do ureditve v področnih zakonih imajo uporabniki, ki imajo zakonsko podlago za pridobivanje podatka o zakonski zvezi ali registrirani istospolni partnerski skupnosti, pravico iz centralnega registra prebivalstva in matičnega registra pridobiti tudi podatke o sklenitvi, neveljavnosti in prenehanju partnerske zveze.

8.b člen

Z dnem uveljavitve tega zakona se do uskladitve zakona, ki ureja osebno ime, za spremembo priimka partnerjev partnerske zveze ob sklenitvi, razvezi in razveljavitvi partnerske zveze smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja osebno ime.

9. člen

(prenehanje veljavnosti podzakonskega predpisa)

(1) Z dnem začetka uporabe tega zakona preneha veljati Pravilnik o registraciji istospolnih partnerskih skupnosti (Uradni list RS, št. 55/06 in 91/11), uporablja pa se še šest mesecev po začetku uporabe tega zakona.

(2) Minister, pristojen za notranje zadeve v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona uskladi Pravilnik o izvrševanju zakona o matičnem registru (Uradni list RS, št. 40/05 in 69/09) z določbami tega zakona.

10. člen

(prenehanje uporabe določb)

Določbe drugega zakona ali podzakonskega predpisa, ki določajo pravne posledice registrirane istospolne partnerske skupnosti, se šest mesecev po začetku uporabe tega zakona ne uporabljajo več.

11. člen
(uveljavitev in začetek uporabe zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne devet mesecev po njegovi uveljavitvi.